

Hur hamnade du här?

En förstudie för att öka antalet tjejer i elteknikbranschen

Installatörsföretagen

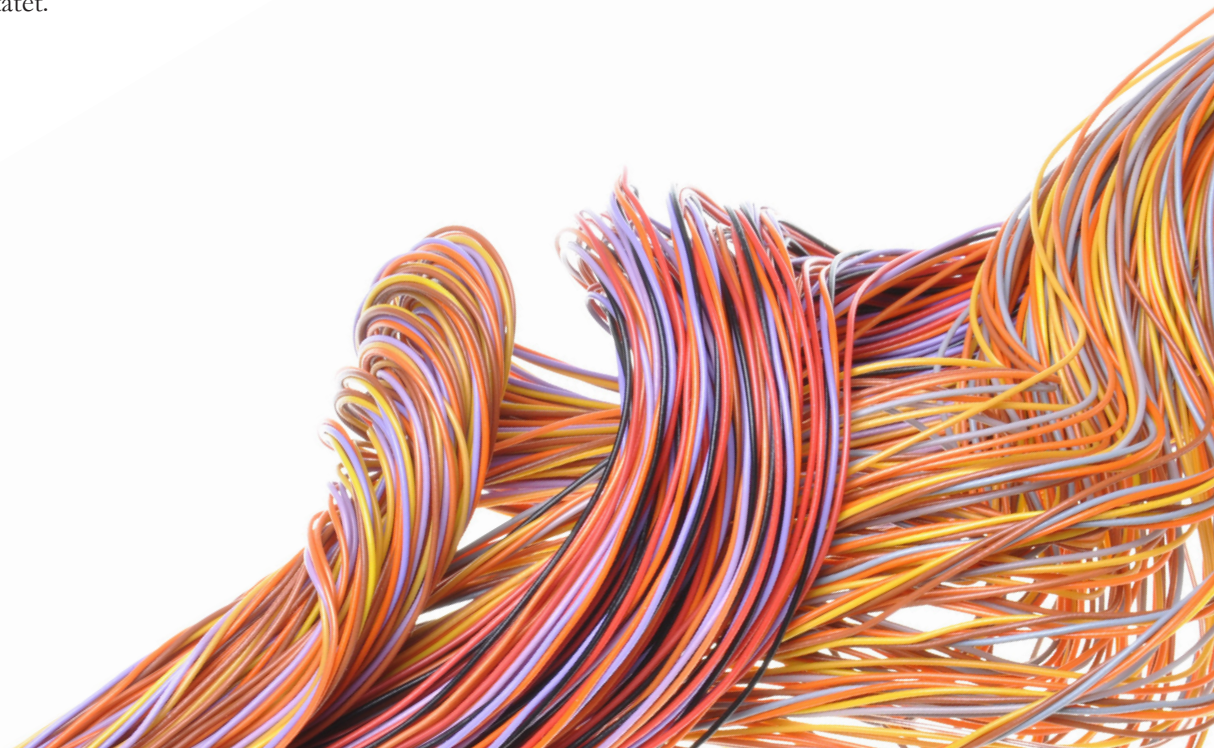
Förstudien är finansierad av Elteknikbranschens utveckling i Sverige 2021

Halva befolkningen

Endast tre procent av eleverna som går El- och energiprogrammet (EE-programmet) är tjejer. I elteknikbranschen är siffran ännu lägre – två procent av medarbetarna är kvinnor. Det här är siffror som har sett likadana ut under de senaste tio åren.

Elteknikbranschen upplever idag en akut kompetens- och resursbrist. Samtidigt rekryterar arbetsgivare ur så gott som halva befolkningen. Hur blev det så? Och ännu viktigare, vad kan göras för att ändra på det?

Dessa frågor ställde sig även Installatörsföretagens lokalförening i Göteborg. Därför startade de en förstudie för att ta reda på vad som krävs för att öka antalet kvinnor i elteknikbranschen. Det här är en kortfattad beskrivning av resultatet.

Långsiktigt tänk

För att öka antalet kvinnor i elteknikbranschen behöver fler tjejer i högstadiet känna till och söka till EE-programmet. För att välja EE-programmet behövs i sin tur intresse och självförtroende när det gäller teknik. För att känna självförtroende i teknik behöver tjejers intresse för teknik sedan förskoleålder bibehållas i mellanstadiet, då intresset generellt sjunker.

Förstudien utgår från tre frågeställningar där föräldrar till tjejer i högstadiet är inkluderade då de är viktiga för sina döttrarnas val. Frågeställningar är:

1. Hur kan vi öka intresset för elteknik bland tjejer i årskurs fyra?
2. Hur kan vi öka antalet tjejer i årskurs åtta som vill söka EI- och energiprogrammet?
3. Hur kan vi öka antalet föräldrar till tjejer i årskurs åtta som rekommenderar utbildning och yrken inom elteknikbranschen till sina döttrar?

Vilka vi?

Arbetet i förstudien är genomfört av barnkulturdesigner Pernilla Ankarberg tillsammans med en styrgrupp tillsatt specifikt för förstudien. I styrgruppen ingår personer från bransch, skola och branschorganisation.

ordförande

Joakim Jörenius

Marknadsansvarig på
Elektro-Centralen AB.

Amanda Rafter Ekenman

Chef avdelningen för
kompetensförsörjning.

Tomas Thiel

Avdelningschef Bravida
EL, Göteborg.

Jenny Tydén

Rektor på Lindholmens
tekniska gymnasium.

Pernilla Ankarberg

Barnkulturdesigner
Ahaaa Designstudio.

Projektledare förstudien

Hampus Hellgren

Avdelningschef Bravida
EL, Göteborg.

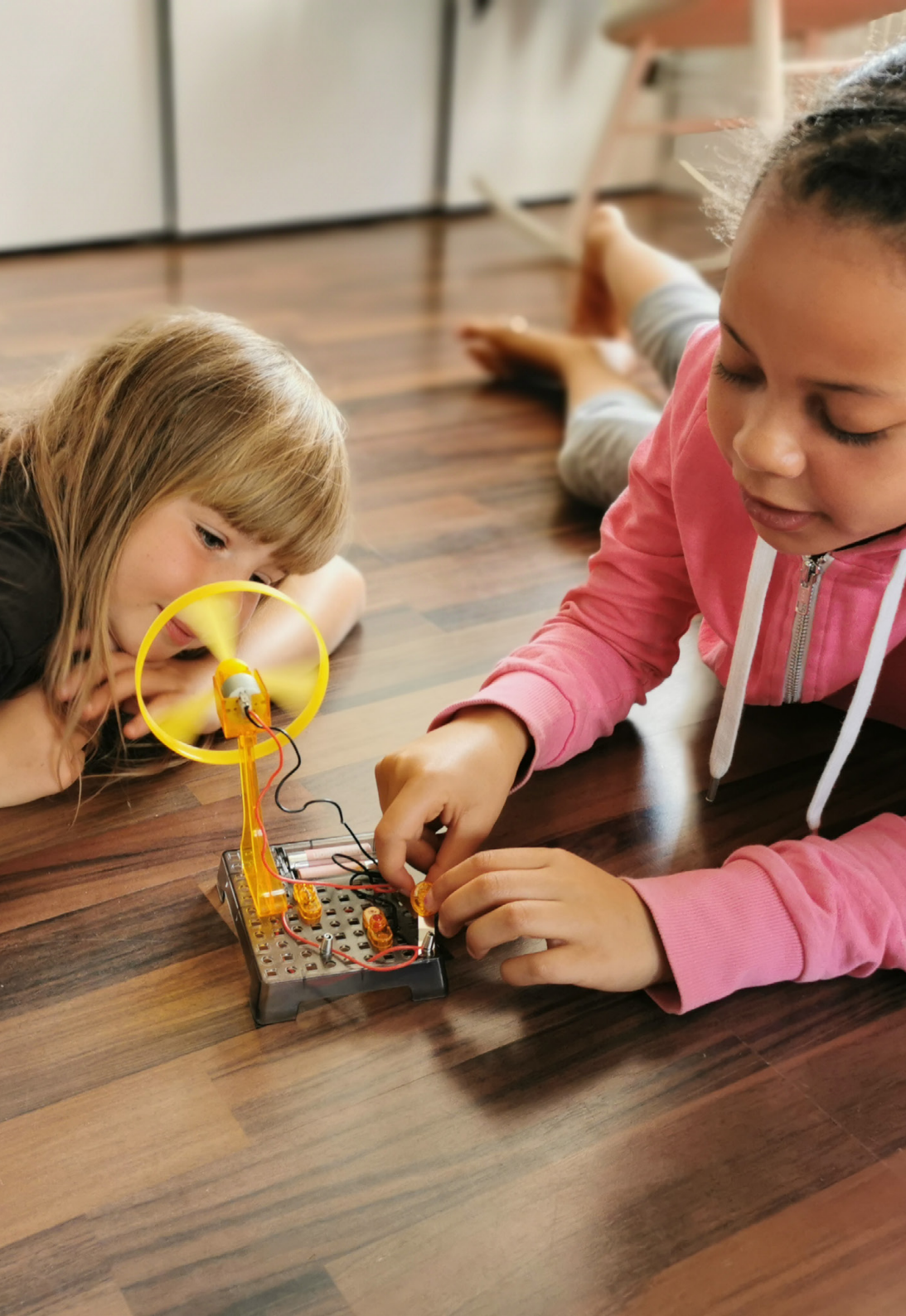
Heléne Stors

Kommunikationsexpert
och projektledare.

Fredrik Jonsén

Filialchef på
Assemblin EL.

Hur kan vi öka intresset för elteknik bland tjejer i årskurs fyra?

Upp till årskurs fyra har tjejer och killar lika stort intresse för teknik och konstruktionslek. Normer och könsroller blir efter hand allt mer styrande och bygger hinder för tjejerna att behålla intresset och att utvecklas inom det tekniska området.

Från årskurs fyra sjunker tjejers intresse för teknik och/eller deras benägenhet att beskriva sig som teknikintresserade. Begränsad samverkan mellan skola och näringsliv är en bidragande orsak till att elever i mellanstadiet saknar kunskap om vad tekniska yrkesroller innebär. Det finns ett glapp mellan hur elever vill arbeta i framtiden och vad de tror att tekniska yrken innebär. Glappet är allra störst för tjejer.

Arbete framåt intresse elteknik

För att öka tjejers intresse för teknik och mer specifikt elteknik behöver vi trotsa normer och könsroller för att skapa mer jämlika förutsättningar för tjejer och killars teknikintresse. Vi behöver även öka tjejernas kännedom om yrken inom elteknikbranschen och låta dom se och träffa kvinnor i dessa yrkesroller.

För arbete framåt rekommenderas följande insatser:

Skolbesök

Tjejer i årskurs fyra får träffa en kvinnlig elektriker i skolmiljön.

Bildbank

Uppbyggnad och användning av bildbank för att i marknadsföring visa kvinnor i tekniska yrkesroller.

Kreativa workshops

Workshop där tjejer i årskurs fyra får träffa och tillsammans med kvinnlig elektriker använda elteknik på ett lustfyllt sätt.

Skolprojekt med företag i elteknikbranschen

Tjejer i årskurs fyra får under skoltid samarbeta med ett lokalt företag inom elteknikbranschen i projektform.

Hur kan vi öka antalet tjejer i årskurs åtta som vill söka EI- och energiprogrammet?

Tjejer i högstadiet som är intresserade av teknik är en målgrupp med stor potential att bygga vidare på för att öka antalet tjejer som söker till EE-programmet. De har högre kännedom om programmet, är mer benägna att söka och tvivlar inte i samma utsträckning på att programmet har ämnen som intresserar dem.

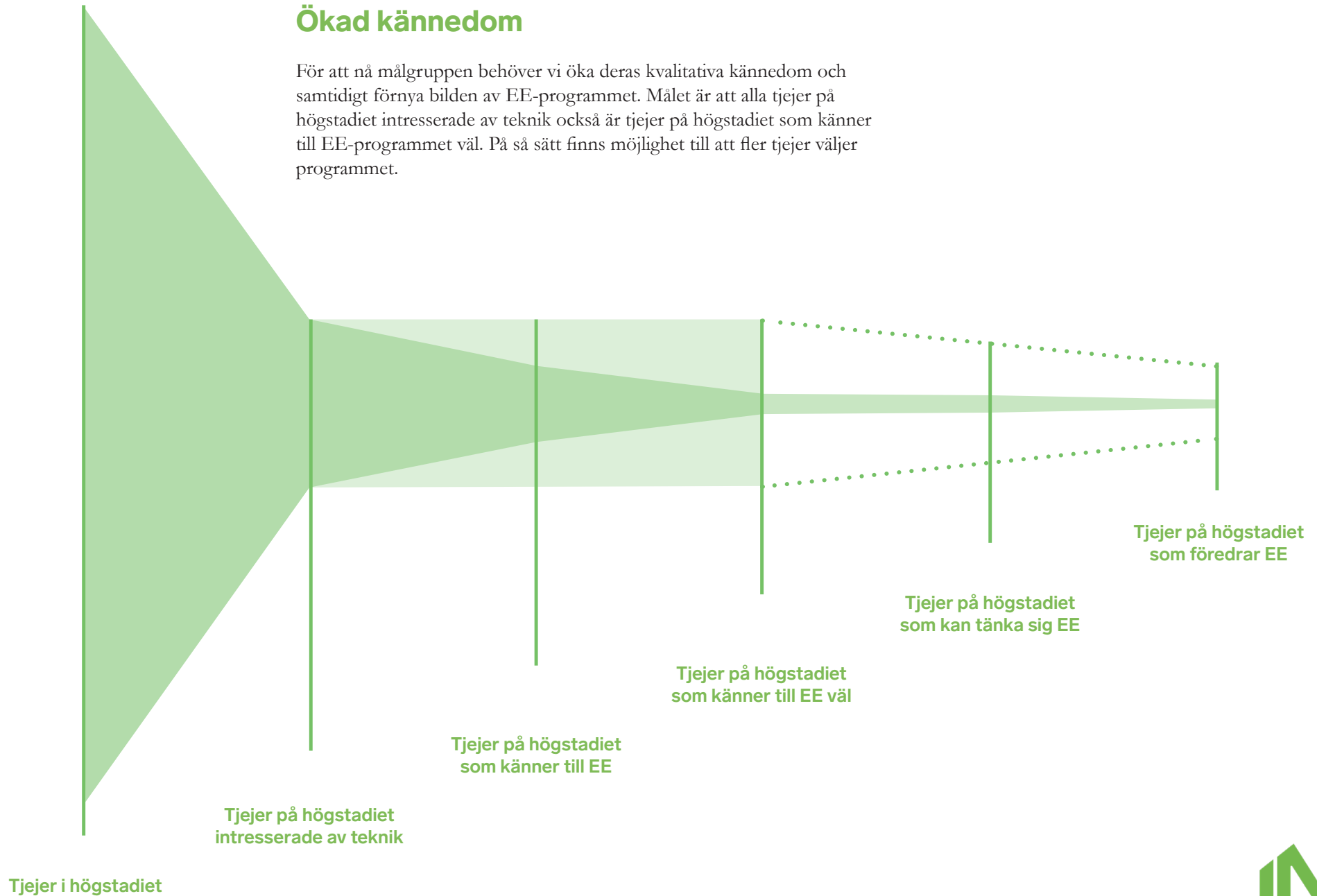
Men bara 11% av tjejer som är intresserade av teknik känner till programmet väl. Mycket av det som tjejerna efterfrågar i sitt gymnasieval och val av yrke återfinns inte i deras bild av programmet.

De tror inte att programmet passar personer som vill utvecklas och utmanas. De tror inte heller att det ger öppna dörrar inför framtiden eller att programmet ger högskolebehörighet. Sju av tio tror inte heller att tjejer kan trivas och vara sig själva på programmet.

Ökad kännedom

För att nå målgruppen behöver vi öka deras kvalitativa kännedom och samtidigt förnya bilden av EE-programmet. Målet är att alla tjejer på högstadiet intresserade av teknik också är tjejer på högstadiet som känner till EE-programmet väl. På så sätt finns möjlighet till att fler tjejer väljer programmet.

Att trivas och vara sig själv

För att tjejer i högstadiet som är intresserade av teknik ska vilja söka EE-programmet behöver tjejer veta att de kan trivas på utbildningen. Manliga normer och strukturer i utbildning och bransch är en barriär för tjejer att söka programmet. Det är också ett hinder för tjejer att trivas och kunna vara sig själva på utbildningen.

Det kluriga är att normen är osynlig för den som inkluderas av den. Det är som att cykla. Man märker inte att det blåser förrän man försöker cykla mot vinden.

Genom att vara medvetna om detta kan vi synliggöra begränsande struktur och norm även om vi inte upplevt den själva. Detta är en förutsättning för att kunna skapa förändring.

Arbete framåt för ökad kännedom

För att öka kvalitativ kännedom om EE-programmet bland tjejer på högstadiet med intresse för teknik rekommenderas följande insatser:

Skolbesök på högstadiet

Skolbesök där tjejer i årskurs åtta får träffa en kvinna från elteknikbranschen.

Öppet hus för endast tjejer

Öppet hus då tjejer i årskurs åtta får besöka EE-programmet för att se inspirationsföreläsningar, prova på, träffa kvinnliga elever och kvinnor verksamma i elteknikbranschen.

Kvinnliga förebilder på sociala medier

Gemensamt konto på Instagram där tjejer på EE-programmet och kvinnor i elteknikbranschen postar.

Korta informativa filmer

Korta informativa filmer för att beskriva utbildning och bransch.

Webbsida riktad till tjejer intresserade av teknik

Webbsida som beskriver utbildning och yrken inom elteknikbranschen.

Arbete framåt för att tjejer ska trivas

För att se till att tjejer kan trivas och vara sig själva på EE-programmet rekommenderas följande insatser:

Nätverk för tjejer och kvinnor

Nätverk för tjejer som funderar på att söka, går eller har gått EE-programmet.

Respekttrappan

Verktyg för att med kompetenshöjning om normer och strukturer skapa en mer jämställd studie- och arbetsmiljö.

Killmiddag

Verktyg för killar på EE-programmet för att prata om manlighetsnormer och om hur det är att vara kille.

Stöd till skolornas jämställdhetsarbete

Stöttning av skolors arbete för jämställdhet.

Inkludering - att inte behöva vara den udda fågeln

Anpassning av lokaler och verktyg med mera för att öka tjejernas känsla av att höra hemma på utbildningen.

Omvänt mentorskap

Mentorskap där män i ledande positioner inom elteknikbranschen blir adept till var sin mentor som är unga tjejer i elteknikbranschen.

Gemenskap mellan gymnasieprogram

Gemenskap över flera olika gymnasieutbildningar.

Medveten formgivning

Formgivning av lokaler på EE-programmet för att främja jämställdhet och socialt umgänge.

Föräldrarna

Tjejer i högstadiet som är intresserade av teknik lyssnar mer på sina föräldrar än tjejer generellt. Deras föräldrar är mer engagerade än andra föräldrar. De skaffar sig mer information om de olika gymnasieprogrammen och uppmuntrar sina döttrar att utmana sig själva i större utsträckning än andra föräldrar.

Men även hos föräldrarna finns det ett glapp mellan vad föräldrarna tycker är viktigt i deras döttrars gymnasieval och deras bild av EE-programmet. Hälften av föräldrarna är osäkra på om programmet ger högskolebehörighet och de är skeptiska till att tjejer kan vara sig själva och trivas på utbildningen.

Föräldrar till tjejer som är intresserade av teknik vill veta mer om

- Utbildningens upplägg och innehåll
- Möjliga roller och arbetsuppgifter
- Karriärmöjligheter
- Hur arbetsmiljön ser ut
- Lönenivå

Arbete framåt föräldrarnas ökade kännedom

För att öka föräldrars kännedom och förnya bilden av EE-programmet rekommenderas följande insatser:

Öppet hus

Öppet hus på gymnasieskolor för föräldrar.

Utbildningsmässor

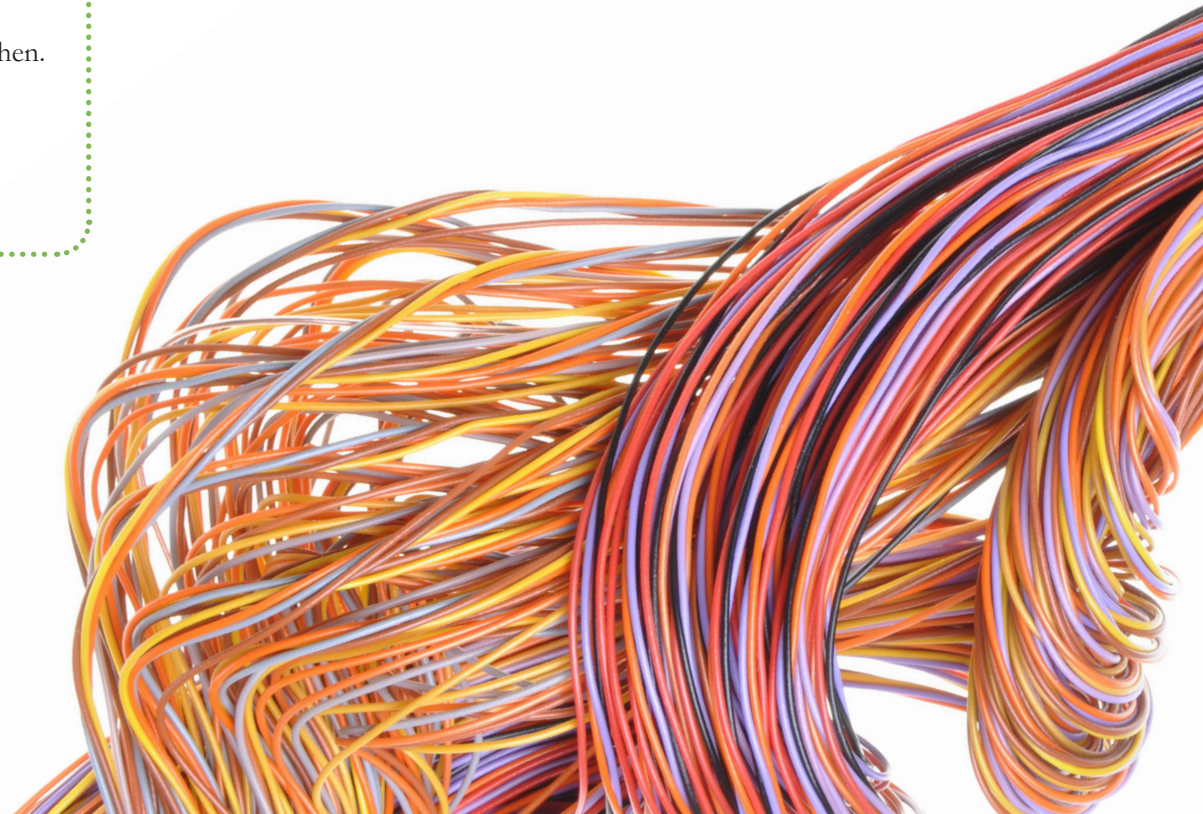
Utbildningsmässor och event för att möta föräldrar.

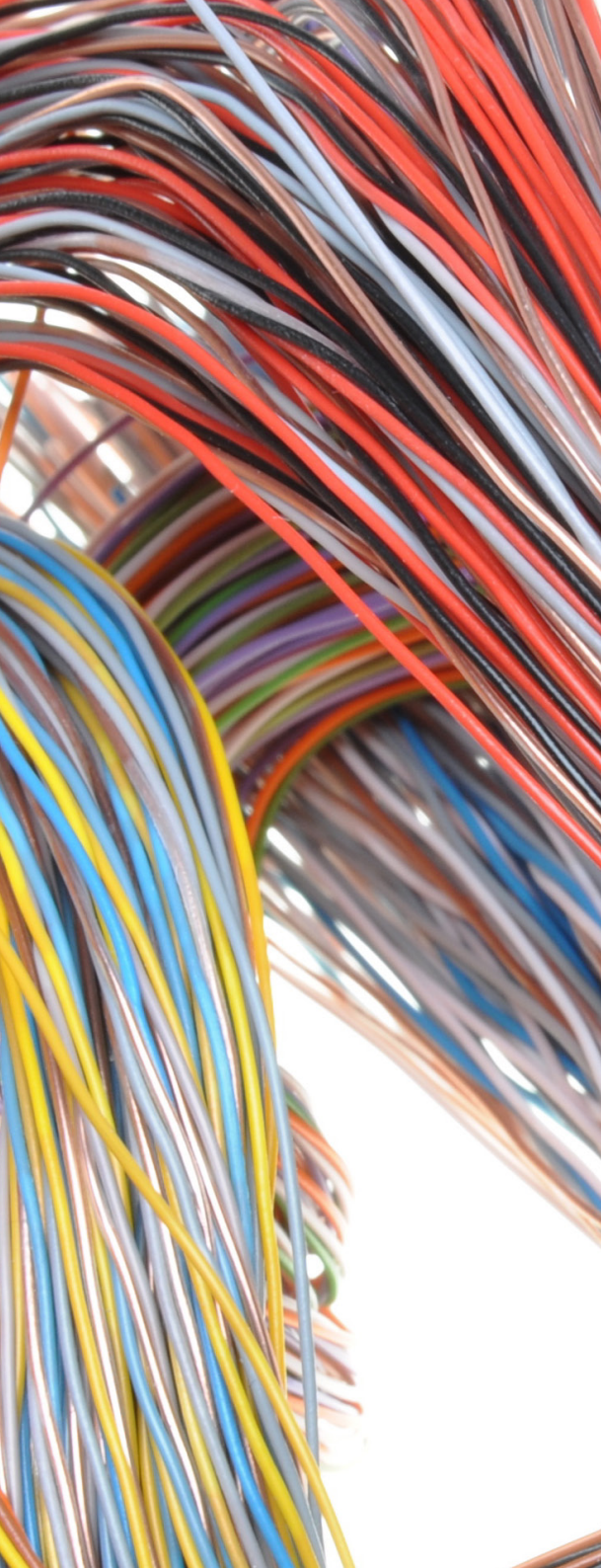
Webbsida

Webbsida som beskriver utbildning och yrken inom elteknikbranschen.

Korta informativa filmer

Korta informativa filmer för att beskriva utbildning och bransch.

Installsföretagen